

บทบาทของหัวหน้าส่วนการศึกษาของ ค.การ.บริหาร.ส่วน.จังหวัด
ในภาคกลาง

นางสาว ศิวทิพย์ เหล่าสัมฤทธิ์

005062

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ. ศ. 2521

ROLES OF THE EDUCATION DIVISION CHIEF OF THE PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN THE CENTRAL REGION

Miss Siwatip Laosumrit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาทของหัวหน้าส่วนการ ศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ในภาคกลาง

โดย   นางสาว ชีวทิพย์   เหล่าสัมฤทธิ์

แผนกวิชา   บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์   ดร.ณรงค์   บุญมี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโท

.....คนบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย)

.....
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ทันติเมธ)

.....
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ณรงค์ บุญมี)

.....
.....กรรมการ
(อาจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้านคือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานวิชาการ และด้านบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการ นอกจากนี้ยังมีคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ อุปสรรค ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ งานแต่ละด้านควย ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 218 ฉบับ และได้รับคืนจำนวน 179 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 82.11 อนึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ตามความคิดเห็นของกลุ่มปลัดจังหวัด กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา และกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษาที่มีบทบาทของหัวหน้าส่วนการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลนั้น ทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอย่างเดียวกันว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในเกณฑ์สม่ำเสมอหรือมาก เป็นอันดับ 1

การส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยโดยส่วนรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 มีความคิดเห็นอย่างเดียวกันว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เป็นอันดับ 2

การบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการ กลุ่มปลัดจังหวัด และกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษาที่มีความคิดเห็นอย่างเดียวกันว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เป็นอันดับ 3 กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า พวกตนได้ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เป็นอันดับ 4 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม โดยส่วนรวมแล้ว หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานธุรการ การเงินและการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เป็นอันดับ 3

การบริหารงานวิชาการ กลุ่มปลัดจังหวัด และกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษา มีความคิดเห็นอย่างเดียวกันว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานคานนี้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง เป็นอันดับ 4 แต่กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา กลับมีความคิดเห็นว่า พวกตน ได้ปฏิบัติงานคานนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เป็นอันดับ 3 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย ทั้ง 3 กลุ่ม โดยสวนรวมแล้ว หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานวิชาการอยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง เป็นอันดับ 4

Thesis Title   Roles of the Education Division Chief of the
                         Provincial Administrative Organizations in
                         the Central Region.

Name   Miss Siwatip   Laosumrit.

Thesis Advisor   Dr. Narong   Boonme.

Department   Educational Administration.

Academic Year   1977

ABSTRACT

The Objectives of the Study:

1. To study the educational administration tasks of the Education Division Chief of the Provincial Administrative Organization in the Central Region, especially in the four fields: personnel administration, community relation, academic administration and public services, finance and office management.
2. To study the problems and obstacles concerning the four mentioned administrative tasks.

Procedures:

Population sampling used here are Assistant Governor, the Education Division Chief of the Provincial and the Education

Section Chief of the Amphoe, in the 24 Central Region provinces. The questionnaire developed from Mr. Prasong Maknuan's Study is used as the device. There are 2 parts in the questionnaire: the general status of the respondents, and the opinions of the respondents about the four administrative tasks of the Education Division Chief of the Provincial. These questionnaires were distributed (by postal) to 218 administrators in the population sampling groups, and 179 completed copies (82.11 %) were returned.

The data are analyzed by using the percentage, statistic means comparison, and standard division.

Findings and Conclusions:

Significant findings and conclusions are summarized as the following order of priority:

As for the opinion of the Assistant Governors, the Education Division Chiefs of the Provincial and the Education Section Chiefs of the Amphoe about the Roles of the Education Division Chiefs of the Provincial in personnel administration, the Education Division Chiefs of the Provincial have regularly or excellently done their work. Thus the Education Division Chiefs of the Provincial's working capacity in personnel administration comes to the first level.

The three groups' means comparison indicates that the Education Division Chiefs of the Provincial have fairly well done the community relation task in which their working capacity is classified in the second level.

About the public services, finance and the office management, the Assistant Governors and the Education Section Chiefs view that the Education Division Chiefs of the Provincial have fairly well done the work with the working capacity classified in the third level. The Education Division Chiefs of the Provincial themselves think that they have fairly well done the work but with the working capacity classified in the fourth level. However, the means comparison indicates that the Education Division Chiefs of the Provincial have fairly well done the work with working capacity in the third level.

Finally, the academic administration, the Assistant Governors, and the Education Section Chiefs agree that the Education Division Chiefs of the Provincial have fairly done the work but their working capacity drops to the fourth level. But the Education Division Chiefs of the Provincial think that they have well fairly done the task and they classify their working capacity in the third

level. Nevertheless, the statistic means comparison shows that the Education Division Chiefs of the Provincial have fairly well done the academic administration work and their working capacity is in the fourth level.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไต่คว้าความอนุเคราะห์จาก ดร.ณรงค์ บุญมี อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย โดยได้ให้ความเอาใจใส่ แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนขอคิดเห็นในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ หัวหน้าแผนกวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามและอำนวยความสะดวกในการตอบรับแบบสอบถาม คณะอาจารย์ทุกท่านในแผนกวิชาบริหารการศึกษาที่ได้ให้คำแนะนำและแนวทางในการทำวิจัย อธิปไตยกรรมการปกครอง ได้ให้ความกรุณาออกหนังสือขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างประชากร อาจารย์วินัย สมมิตร อาจารย์อรุณี สุกสุข ผู้ให้ความร่วมมือในการจัดตั้งและรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล คุณแซมซอบ สนิชเคช แห่งแผนกวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ช่วยจัดพิมพ์และเช่ารูปเล่มวิทยานิพนธ์จนเป็นที่เรียบร้อย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือจากผู้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลมากพอทำการวิเคราะห์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ร.ศ.ท. ประสิทธิ์ เหล่าสัมฤทธิ์ และ นางประพิศ คงเสถียร ผู้เป็นที่ อาจารย์หอมทวด กนกนาก อาจารย์เนาวรัตน์ แต้ยม และ อาจารย์มัลลิกา กิจศิริรัตน์ ผู้เป็นเพื่อนซิงทานเหล่านี้เป็นผู้ให้กำลังใจ กำลังเงิน และสนับสนุนในการศึกษาของผู้วิจัยเสมอมา

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจากทุกท่านที่ได้อธิบายมาแล้ว จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

นางสาวศิวทิพย์ เหล่าสัมฤทธิ์

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฎ
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	11
ข้อจำกัดของการวิจัย	11
คำนิยามหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	12
ประโยชน์ที่จะได้รับ	13
วิธีดำเนินการวิจัย	13
ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล	14
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
องค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการศึกษาประชาบาล	16
นโยบายเกี่ยวกับการศึกษาประชาบาล	21
สรุป	24
ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประชาบาลในจังหวัด	24
สภาจังหวัด	25
ผู้ว่าราชการจังหวัด	25

ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	26
เลขานุการจังหวัด	26
หัวหน้าส่วนการศึกษา	27
หัวหน้าส่วนอำเภอ	27
หัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอ	27
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประชาบาล	27
กระทรวงมหาดไทย	28
กระทรวงศึกษาธิการ	29
กองการศึกษาประชาบาล	30
ครูสภาและคณะกรรมการข้าราชการส่วนจังหวัด (ก.จ.)	31
การบริหารงานการศึกษาประชาบาล	33
การแต่งตั้งหัวหน้าส่วนการศึกษา	35
อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนการศึกษา	37
บทบาทของหัวหน้าส่วนการศึกษา	41
บทบาททางด้านการมีความสัมพันธ์กับชุมชน	45
บทบาททางด้านการบริหารงานบุคคล	55
บทบาททางด้านการบริหารงานวิชาการ	73
บทบาททางด้านการบริหารงานธุรการ การเงินและการ ให้บริการ	79
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	84
วิธีดำเนินการวิจัย	84
กลุ่มตัวอย่างประชากร	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86

	การเก็บรวบรวมข้อมูล	88
	การวิเคราะห์ข้อมูล	89
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	89
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
	<u>ตอนที่ 1</u> การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว	90
	<u>ตอนที่ 2</u> การวิเคราะห์งานการบริหารการศึกษาของหัวหน้า ส่วนการศึกษา	100
	- บทบาททางด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับ ชุมชน	100
	- บทบาททางด้านการบริหารงานบุคคล ...	109
	- บทบาททางด้านการบริหารงานวิชาการ ...	123
	- บทบาททางด้านการบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการ	137
	- ลำดับการปฏิบัติงานบริหารการศึกษาของ หัวหน้าส่วนการศึกษา	145
	<u>ตอนที่ 3</u> ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของกลุ่ม ตัวอย่างประชากร	146
	- กลุ่มปลัดจังหวัด	146
	- กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา	147
	- กลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษา	149

5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ	152
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	152
	วิธีดำเนินการวิจัย	152
	สรุปผลจากการวิจัย	153
	อภิปรายและขอเสนอแนะ	158
	เสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป	165
	บรรณานุกรม	166
	ภาคผนวก	174
	ประวัติผู้เขียน	193

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรของแต่ละกลุ่ม	85
2	แสดงจำนวนขอและคารอยละตามลักษณะของงานแต่ละประเภท	87
3	แสดงจำนวนและคารอยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน	88
4	กลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามเพศ	91
5	กลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามอายุ	92
6	กลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามอายุราชการ	93
7	กลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามสภาพการสมรส	95
8	กลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามวุฒิ	96
9	กลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามเวลาในการดำรงตำแหน่ง ปัจจุบัน	97
10	กลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามจำนวนครั้งในการฝึกอบรม พิเศษด้านบริหารการศึกษา	98
11	บทบาทด้านการมีความสัมพันธ์กับชุมชนของหัวหน้าส่วนการ ศึกษา	101
12	การบริหารงานบุคคลของหัวหน้าส่วนการศึกษา	110
13	การบริหารงานวิชาการของหัวหน้าส่วนการศึกษา	124
14	การบริหารงานธุรการ การเงินและการให้บริการ	138
15	ลำดับการปฏิบัติงานบริหารการศึกษาของหัวหน้าส่วนการศึกษา	145